Parašė Agneška Godlijevska
Šeštadienis, 18 Birželis 2011 14:53

Lietuvos mėgėjiškos žūklės palyginimas su Europos mėgėjiškos žūklės pradininke – Didžiaja Britanija

Žvejybinio turizmo (tai labai svarbi rekreacinės žuvininkystės dalis) užuomazgų galima aptikti jau XIX amžiuje. Nenuostabu, kad pirmieji šios veiklos daigai aptinkami Didžiojoje Britanijoje. Ne veltui ši šalis laikoma giliausių mėgėjiškos žvejybos tradicijų pradininke.

Žvejybinis turizmas labai ilgą laiką buvo tiktai turtingesniųjų sluoksnių privilegija, paprastam piliečiui tiek Didžiojoje Britanijoje, tiek kitose šalyse šis malonumas buvo mažai prieinamas. Todėl tikroji jo plėtra pasauliniu mastu prasidėjo tiktai praėjus keliolikai metų po II-ojo Pasaulinio karo, t. y. apie šeštojo dešimtmečio vidurį, kai, susidarius palankioms ekonominėms sąlygoms, šimtai tūkstančių ir netgi milijonai žmonių pradėjo aktyviai keliauti po pasaulį, pasiekdami atokiausius mūsų planetos kampelius. Taip atsirado poreikis patenkinti vieną seniausių aistrų – žvejoti.

Didžioji Britanija, ko gero, turi giliausius ir seniausius mėgėjiškos žvejybos papročius. Dar 20–30-ais praėjusio amžiaus metais elitinė britų žvejų

dalis jau lankėsi svetimuose kraštuose mėgindama žvejoti, kartu bandydama susipažinti su kitomis šalimis (pvz., 1928 – 1932 m. škotų žvejai atvykdavo gaudyti lašišų į Lietuvą Neries upėje ties Vieviu; dėl to ten buvo įrengtas nedidelis viešbutis). Anglijoje ir Škotijoje pirmieji žūklautojų klubai jau egzistavo XIX a. pirmoje pusėje. Matyt, tai ir sudarė sąlygas plisti

rekreacinei žuvininkystei. Praktiškai Anglijoje šiai veiklai panaudojami visi – ir natūralūs, ir dirbtiniai vandens telkiniai. Ypač didelis dėmesys skiriamas tauriųjų žuvų – lašišų, šlakių – apsaugai. Šios šalies žvejai mėgėjai ir valstybinė institucija, Aplinkos agentūra, labai glaudžiai bendradarbiauja įvairiausiose gamtosaugos srityse. Siekdami kuo plačiau ekologizuoti mėgėjišką žvejybą, Anglijos, Velso ir Škotijos meškeriotojai ypač didelį dėmesį skiria labiausiai tausojamų žuvų išteklius gaudymo būdui – žvejybai museline meškere. Šalyje sukurta specializuota mokyklų sistema, propaguojanti tokią žvejybą.

Apibendrinant galima pasakyti, kad Didžiojoje Britanijoje klubų, asociacijų bei federacijų pagrindu plintanti rekreacinė žuvininkystė pasiekė ypač aukštą lygį, suteikdama darbą ir pragyvenimo šaltinį mažiausiai keliasdešimčiai tūkstančių žmonių, tiesiogiai susijusių su praktine žuvininkyste; nekalbama apie žmones, gaminančius žvejybos įrankius, aprangą, aptarnaujančiuosius meškeriotojus. Pripažįstama, jog pastebėtas žuvininkystės nuosmukis, trūksta žuvininkystės naudos įvertinimo, dėl to kyla reikmė ištirti šios srities nešamą naudą, o pasinaudojus šiais tyrimais – planuoti ir įgyvendinti tolesnį srities valdymą. Tradiciškai didžioji rekreacinės žuvininkystės dalis plėtojama kaimo vietovėse. Tačiau pastaraisiais metais pastebėta tendencija, kad žvejai pirmenybę teikia žūklei stovinčio vandens telkiniuose arba vandenis renkasi artimesnius gyvenamosioms vietovėms.

Mūsų šalyje meškeriojimas yra paplitusi laisvalaikio praleidimo forma. Tačiau konkrečių duomenų apie žvejų skaičių buvo mažokai. Dėl to Žuvininkų rūmai 2002 m. gruodžio mėn. paprašė agentūros „Vilmorus“ atlikti specialų tyrimą. Tyrimas parodė, kad daugiau kaip pusė respondentų (55 proc.) turi šį relaksacijos poreikį. Paminėtina, kad tokių žmonių realiai yra daugiau, nes esama vaikų ir paauglių, ,,sergančių šia liga“, bet pagal apklausos metodiką į apklausą buvo įtraukti tik žmonės, sulaukę 18 metų. Dažniausiai žvejoja ir lėšas žūklei leidžia jaunimas – tarp 15–29 metų amžiaus vaikinų ir merginų, mažiausiai – asmenys, vyresni kaip 70 metų.

Lietuvoje bent retkarčiais meškerioja apie pusė milijono žmonių. Kad jie taptų pastoviais žvejais, trukdo bloga ekonominė padėtis ir blogos žūklės sąlygos. Šiems faktoriams pagerėjus, meškeriotojų gausėtų, taip pat augtų ir išlaidos žūklei.

Didieji vandens telkiniai išsidėstę labai netolygiai. Esant tokiam išsidėstymui, nevienoda ir žuvininkystės reikšmė atskirų regionų plėtrai. Aktualiausias šis veiklos sektorius Klaipėdos apskričiai, ypač rajonams, esantiems prie Kuršių marių bei Klaipėdos, Neringos ir Palangos miestams. Šių teritorijų gyventojai aktyviai dalyvauja žvejyboje ir turi konkrečią nuomonę apie tolesnę sektoriaus plėtrą.

Pagal Mėgėjiškos žūklės įstatymą mėgėjiškai žūklei (ji iš esmės sutampa su rekreacine žvejyba) turi būti teikiamas prioritetas. Norint plėtoti šią veiklos sritį, būtina parengti ir patvirtinti strategiją.

Lentelė. Rekreacinės bei mėgėjiškos žūklės Velse ir Lietuvoje palyginimas

Velsas	
Lietuva	
Plotas	
20,8 tūkst. km2	
65,3 tūkst. km2	
Gyventojų skaičius	
apie 3 mln.	
apie 3,5 mln.	

Žuvininkystės vandenys

240 lašišinių upių, keli šimtai ežerų, 150 km kanalų, 1200 km jūros priekrančių

Per 700 upių, 3000 ežerų (88,5 tūkst. ha), 650 vandens talpyklų (35 tūkst. ha), 90 km jūros priekrančių i

Aktyvių meškeriotojų skaičius

560 tūkst.

470 - 513 tūkst.

Atvykstančių meškeriotojų skaičius

460 tūkst.

Nėra duomenų

Meškeriojimui užsakomų laivų skaičius

300

Apie 10 – 20

Rekreacinei žūklei išleidžiamos lėšos (per metus)

500 mln. Lt

128 mln. Lt

Pasaulinės klasės žūklę užtikrina

Šlakiai, kiršliai, ešeriai

Pasaulinės klasės žūklės nėra (nors šlakių, kiršlių, ešerių ištekliai patenkinami)

Vyriausybiniu lygiu rekreacinės žūklės plėtrą reglamentuoja

Rekreacinės žūklės Velse strategija

Strategijos nėra

Investicijos į rekreacinę žuvininkystę

50 mln. Lt

Nėra

Pagrindinės problemos, kurias spręs Vyriausybinės institucijos

Kai kurių rūšių žuvų išteklių gausinimo, informacijos meškeriotojams prieinamumo, žūklės populiarinimo

Valstybinių institucijų lygiu problemos nesuformuluotos

Pagrindiniai aspektai, skatinantys Vyriausybę plėtoti rekreacinę žūklę

Rekreacinė žūklė:

·	*gerina daugelio žmonių sveikatą (taip susitaupo daug biudžeto lėšų, kurias reikt*

·	*padeda spręsti žmonių su negalia laisvalaikio užimtumą (taip pat taupo lėšas);*

·	*mažina vaikų ir jaunimo polinkį tinginiauti, praleidinėti pamokas, skatina teisingo*

·	*sukuria vandenų ir žuvų apsaugai „akis ir ausis“ (Velse meškeriotojai tūkstančiu*

·	*sukuria 500 mln. Lt/metus prekių ir paslaugų rinką.*

Regioninės plėtros, mėgėjiškos ir rekreacinės žuvininkystės skyriaus specialistė Agneška Godlijevska, (8 5) 210 90 26